

NOVÉ KVARTÉRNÍ LOKALITY Z OKOLÍ MORAVSKÝCH BRÁNIC

NEW QUATERNARY LOCALITIES IN THE MORAVSKÉ BRÁNICE ENVIRONS

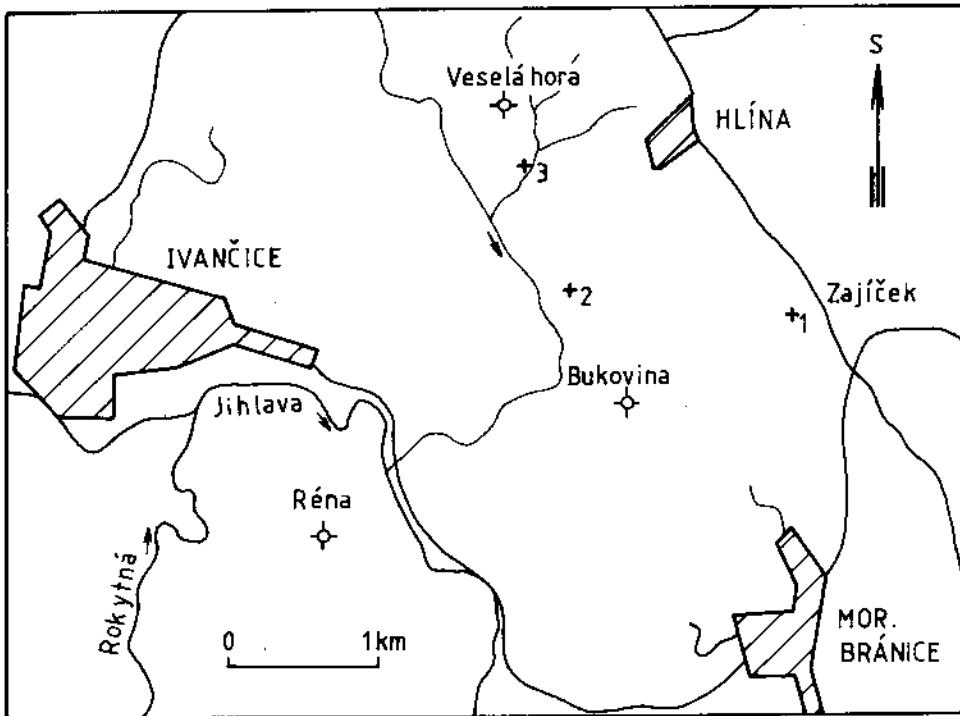
Pavel Havlíček - Peter Pálenšký

(24-34 Ivančice)

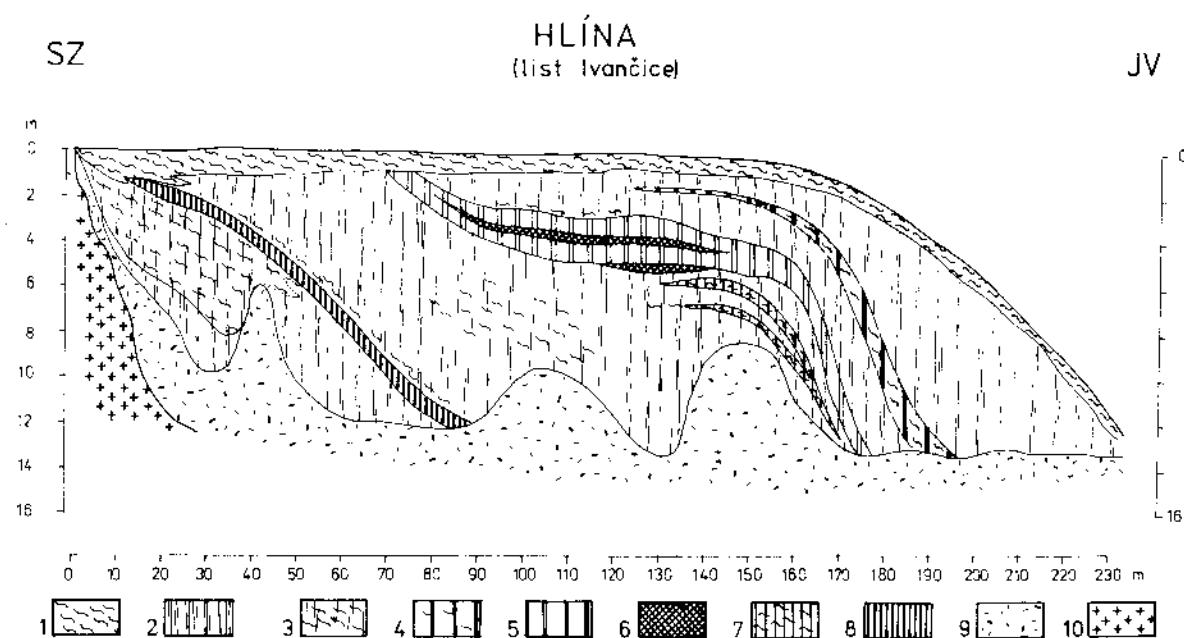
Moravia, Quaternary, Neogene, Loess, Fossil soils, Colluvial sediments

V letech 1992–1993 proběhlo na listu mapy 24-34 Ivančice revizní geologické mapování kvartéru a neogénu. Během mapování 1:10 000, pro geologické mapy 1:25 000 a 1:50 000, byly nalezeny sz. od Moravských Bránic tři instruktivní kvartérní profily (obr. 1).

Severně od Moravských Bránic, v místní části zvané Zajíček a 500 m západně od železničního přejezdu, je situována stržová rokle v eolických a deluvioeolických sedimentech (obr. 2). Rokle je založena ve v. svahu kóty 364 a v nadmořské výšce 340 m. Při průměrné hloubce 14 m a směru SZ-JV dosahuje délky 220 m. Spodní 2–3 m stěn rokle jsou silně zasuceny kamenitými hlínami a hlínami. Rokle začíná na SZ blokovými písčitými zvětralinami granodioritů a dioritů, na které nasedají půdní sedimenty se sprašemi bohatými na cicváry. 18 m od sz. okraje rokle se v nadloží přemístěných spraší objevuje nejstarší půdní komplex (1. odspodu). K jihovýchodu pokračují přemístěné deluvioeolické sedimenty – písčitá spraš s drtí. Sedimenty jsou konformě zvrstvené se sklonem svahu. Dosahují až pětimetrové mocnosti. Půdní komplex vyšší (2. odspodu) nasazuje na 75. metru od sz. konce rokle a tvoří ho dvě půdy, které jsou proloženy 10–15 cm písčitou polohou. Tato po 65 metrech, k JV, vykliňuje. V jihovýchodní dolní části profilu rokle se ve spraších pod 2. půdním komplexem vytvořily dvě polohy půdních sedimentů s vápnitými zátekami. Na povrchu 2. půdního komplexu je na témaže místě, avšak strukturně výše, 10–15 cm poloha rudo hnědých zvětralých hlín. V jihovýchodním ukončení profilu přecházejí spraše v nadloží půdního komplexu do písčité spraše (ve spodní části) a do půdního sedimentu (ve svrchní části). Půdní sediment je překryt typickou okrovou spraší se sloupcovitou odlučností. Spraš vystupuje ve stěně rokle až do jejího spojení se severní větví boční rokle.

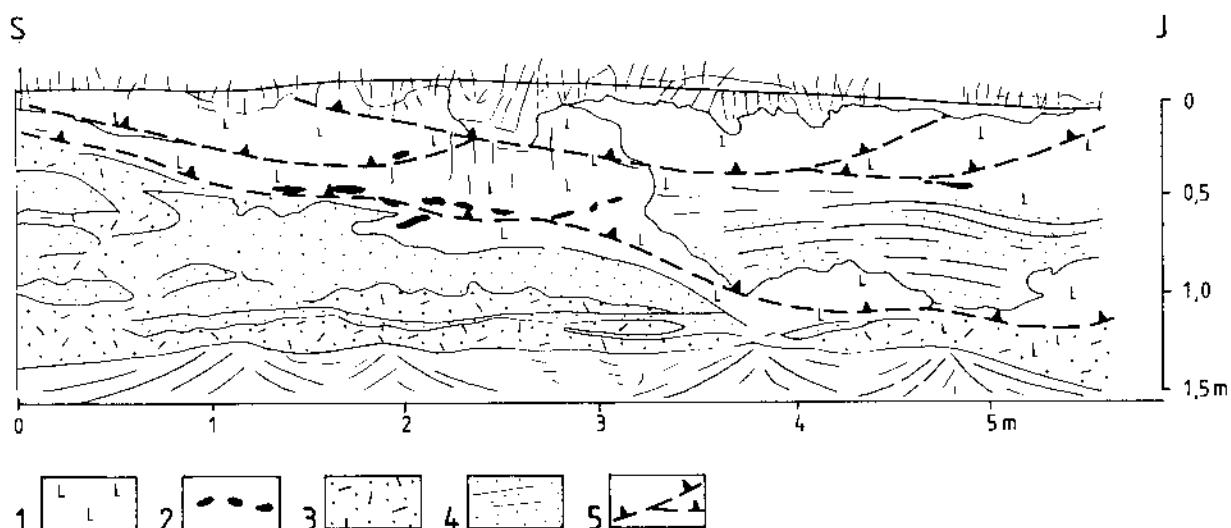

Obr. 1. Situační mapka

Obr. 2. Hlina-Zajíček.

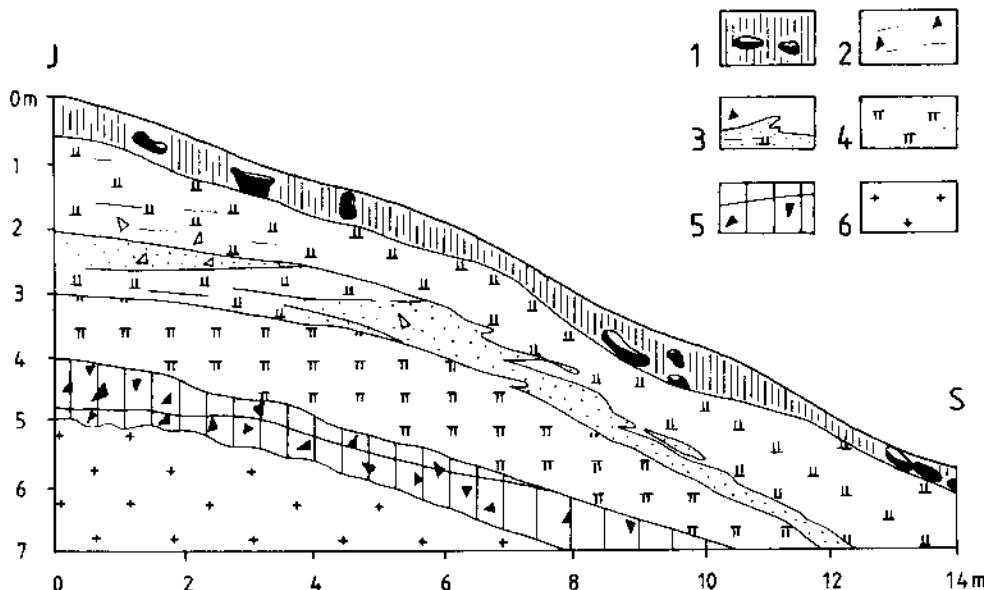
1 – svahové hlinité uloženiny, 2 – spraše, 3 – přemístěná spraše, 4 – půdní sedimenty, 5 – fosilní půda, 6 – karbonátové horizonty, 7 – fosilní půda v parautochtonní pozici, 8 – nejstarší fosilní půda, 9 – osyp, 10 – dioritové horniny brněnského masívu

Obr. 3. Moravské Bránice-Bukovina. 1 – spraše, 2 – karbonátové konkrece, 3 – úlomky granodioritů a dioritů a útržky miocenních písků s příměsí hlín, 4 – hrubozrnné písky s paralelním zvrstvením, zelenošedé, 5 – sekundární odlučné linie ploch sesuvů

Hlína - Veselá hora

(list Ivančice)

Obr. 4. Hlína-Veselá Hora. 1 – tmavohnědá hlína s 20cm bloky granodioritů a dioritů, 2 – pseudovápnité sprášové hlíny s vápnitými konkrecemi a úlomky, 3 – rezavě hnědý grus, 4 – sprášové hlíny s pseudomyceliemi, 5 – reziduální kamenité hlíny s úlomky 5–15 cm, 6 – granodiority s polohou dioritu v j. části

Druhý významný odkryv jsme zjistili při sz. úpatí Bukoviny (376 m) sz. od Moravských Bránic, v bočním v.-z. údolí (obr. 3). V téměř 150 m dlouhém zářezu polní cesty jsou odkryty soliflukované deluviální, deluvioeolické a eolické kváterné sedimenty s přemístěnými relikty spodnomiocenních písků. Sedimenty jsou kryoturbované, mnohonásobně porušené sesovy a místy jsou odkryté skluzové plochy. Ve spodní části odkryvu jsou sesovy a kryoturbací rozrušené miocenní šedožluté až zelenavě žlutošedé, hrubě a středně zrnité zčásti nevápnité písky a relikty subparallelního a pozitivního gradačního zvrstvení. Místy jsou miocenní sedimenty na povrchu „lemované“ cicváry. Vápnité konkrece lokálně sledují (sekundární) odlučné plochy skluzů. Ve svrchní části profilu, případně tam, kde nejsou miocenní písky, převažují hlinitokamenité svahoviny různých typů. Jižní konec odkryvu tvoří spráše, ve kterých jsme našli uhlíkovou polohu.

Na lokalitě Hlína-Veselá Hora (obr. 4), nacházející se 1 km západně od Hlíny, jsou odkryty dvě generace svahovin. Vzájemně jsou odděleny pseudovápnitými sprášovými hlínami.

Po nálezu výše zmíněných lokalit byl na sklonku roku 1993 zahájen jejich detailní pedologický a sedimentologický výzkum. Okolí lokalit je předmětem pokračujícího detailního geologického mapování 1:10 000, které navazuje na výsledky předchozího revizního mapování.